SPAȚIUL EUROPEAN AL EDUCAȚIEI – OPORTUNITĂȚI PENTRU TINERII DIN REPUBLICA MOLDOVA

CZU 37.0(478):061.1EU

Valeria GARBATOVSCHI*

Rezumat: În condițiile societății informaționale, a societății bazate pe cunoaștere și în contextul tensiunilor, confruntărilor, inclusiv armate, caracteristice timpului nostru istoric, se justifică necesitatea creării spațiului european al educației. Considerăm că diversitatea crizelor care, în prezent, afectează toate sferele vieții sociale pot fi depășite, dezvoltarea durabilă a societății moldovenești și poate deveni realitate doar în cazul când vom educa generații de profesioniști patrioți, competenți, ce vor dori să investească timp, efort, entuziasm, vocație și dragoste în procesul de revitalizare a sistemului social din Republica Moldova.

Importanța Spațiului european al educației se referă la susținerea continuității învățării pe tot parcursul vieții, de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația școlară și educația și formarea profesională, până la învățământul superior și la educația adulților. Astfel, acest spațiu are rolul de a promova și încuraja mobilitatea, cooperarea în materie de educație și formare și sprijinirea statelor membre în creșterea eficienței sistemelor acestora de educație și formare.

Sistemului de învățământ din Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări, convergente cu obiectivele strategice ale Spațiului european al Educației. Astfel, eficiența ar putea fi asigurată în cazul în care că inițiativele incluse în conceptul și acțiunile viitoare care urmează să fie propuse și efectuate ca parte a unui Spațiu european al educației necesită asigurarea complementarității și coerenței în ceea ce privește sistemele naționale de educație și formare și ar trebui să includă toate nivelurile și tipurile de educație și formare, inclusiv educația adulților și educația și formarea profesională.

Cuvinte cheie: spațiul european al educației, tineri, oportunitate, valoare, mobilitate, competențe digitale.

EUROPEAN EDUCATION AREA – OPPORTUNITIES FOR YOUNG PEOPLE

Summary: In the conditions of the information society, of the society based on knowledge and in the context of tensions, confrontations, including

* **Valeria GARBATOVSCHI,** doctorandă, USM, valeriaciobanu8@yahoo.com

armed forces, characteristic of our historical time, the need to create the European space of education is justified. We believe that the diversity of crises that currently affect all spheres of social life can be overcome, the sustainable development of Moldovan society can become a reality only if we educate generations of patriotic, competent professionals who will want to invest time, effort, entusiasm, vocation and love in the revitalization process of the social system in the Republic of Moldova.

The importance of the European Education Area is about supporting the continuum of lifelong learning, from pre-school education and care, through school education and vocational education and training, to higher education and adult education. Thus, this space has the role of promoting and encouraging mobility, cooperation in education and training and supporting Member States in increasing the efficiency of their education and training systems.

The education system in the Republic of Moldova faces a series of challenges, converging with the strategic objectives of the European Education Area. Thus, efficiency could be ensured if the initiatives included in the concept and future actions to be proposed and carried out as part of a European Education Area require ensuring complementarity and coherence with regard to national education and training systems and it should include all levels and types of education and training, including adult education and vocational education and training.

Keywords: European Education Area, adult education, cooperation, mobility, young people.

Introducere. Modernizarea învățământului se plasează la granița dintre necesitățile individului și inserția activă socio-profesională a acestuia, în contextul producerii forței de muncă calificată. Prin urmare, datorită modernizării, pot fi soluționate, gestionate multiple provocări, precum: globalizarea și europenizarea; democratizarea, digitalizarea lumii contemporane; afirmarea societății cunoașterii și mobilității academice; schimbările demografice și migrațiile; sustenabilitatea; educația pe tot parcursul vieții; educație de calitate pentru toți și pentru fiecare.

Pilonul european al drepturilor sociale prevede că orice persoană are dreptul la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii și de calitate pentru a dobândi și a menține competențe care îi permit să participe deplin în societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața forței de muncă. Datorită cunoștințelor, ap-

titudinilor, atitudinilor dezvoltate, tinerii ar trebui să stimuleze creșterea economică, a inovării, dar și a încurajării valorilor: democrația, solidaritate, incluziune, toleranță, ș.a..

În contextul Summitului social de la Göteborg din 17 noiembrie 2017, agenda liderilor a fost dedicată educației și culturii. S-a oferit sprijin politic pentru mai multe categorii de lucrări specifice, în special pe baza comunicării Comisiei intitulate „Consolidarea identității europene prin educație și cultură", care a prezentat ideea de a colabora, spre o viziune împărtășită a unui Spațiu european al educației bazat pe încredere, recunoaștere reciprocă, cooperare și schimb de bune practici, mobilitate și creștere economică, care ar urma să fie realizat până în 2025. Ca urmare a Summitului de la Göteborg, concluziile Consiliului European din 14 decembrie 2017 au plasat educația sus pe agenda politică europeană și au generat un impuls pentru realizarea unor progrese semnificative în acest domeniu [1].

Astfel, în condițiile societății informaționale, a societății bazate pe cunoaștere și în contextul tensiunilor, confruntărilor, inclusiv armate, caracteristice timpului nostru istoric, se justifică necesitatea creării spațiului european al educației. Considerăm că diversitatea crizelor care, în prezent, afectează toate sferele vieții sociale pot fi depășite, dezvoltarea durabilă a societății moldovenești și poate deveni realitate doar în cazul când vom educa generații de profesioniști patrioți, competenți, ce vor dori să investească timp, efort, entuziasm, vocație și dragoste în procesul de revitalizare a sistemului social din Republica Moldova.

Rolul Spațiului european al educației se conturează prin susținerea continuității învățării pe tot parcursul vieții, începând cu treapta educației timpurie până la învățământul superior și la educația adulților. Astfel, acest spațiu are scopul de a promova și încuraja mobilitatea, cooperarea în materie de educație și formare și sprijinirea statelor membre în creșterea eficienței sistemelor acestora de educație și formare [1].

Pornind de la faptul că în Republica Moldova, educația reprezintă o prioritate națională, putem deduce că aceasta constituie un factor de bază în promovarea valorilor democratice, a asigurării drepturilor omului, a cetățeanului, în dezvoltarea capitalului uman, în formarea

conştiinţei şi identităţii naţionale, în valorificarea aspiraţiilor de integrare europeană. Astfel, reformele promovate pentru eficientizarea sistemului educaţional deţin un rol primordial în crearea premiselor pentru dezvoltarea umană durabilă şi edificarea unei societăţi bazate pe cunoaştere.

În contextul celor menţionate mai sus ne propunem în calitate de **scop major** al acestei cercetări asimilarea conceptului Spaţiul European al Educaţiei şi adaptarea sistemului educaţional din Republica Moldova la valenţele acestuia.

Pentru realizarea scopului au fost trasate următoarele obiective de cercetare, precum:

- actualizarea tezelor despre obiectivele şi potenţialul formativ al sistemului educativ;
- analiza obiectivelor strategice, oportunităţilor oferite în contextul creării Spaţiului European al Educaţiei pentru tineri;
- redimensionarea rezultatelor implementării practice a modelelor educative aplicate în statele europene;
- estimarea experienţei acumulate în domeniul continuităţii studiilor pe tot parcursul vieţii;
- promovarea egalităţii de şanse şi de acces, incluziunea, diversitatea şi echitatea.

Această cercetare urmează să producă un impact asupra sistemului educaţional din Republica Moldova prin:

- descifrarea conţinutului valorilor general – umane, promovate de Spaţiul European al Educaţiei;
- promovarea modelului interdisciplinar de instruire şi educaţie şi plasarea acestuia la baza politicilor de tineret;
- propunerea diferitor forme de atingere a autosuficienţei, de dezvoltare a personalităţii desăvârşite.

Metodologia cercetării. Procesele metodologice folosite de cercetător urmează să includă principalele etape ale unei revizuiri aprofundate a literaturii de specialitate cu privire la specificul Spaţiului European al Educaţiei, modelele educative aplicate în statele europene, ş.a. Ulterior, urmează o **analiză** multidimensională cu privire la provocările întâlnite de sistemul de învăţământ din Republicii Moldova cu includerea analizei de politici şi decizii guvernamentale precum şi

nivelul de implementare a acestora de facto. Una dintre principalele metode pentru care se va opta este **instrumentul de comparație**. În acest scop, cercetătorul va selecta diversele surse, și va avea grijă să le filtreze astfel încât să se bazeze doar pe surse sigure (date naționale, studii naționale și/sau studii de la organizații recunoscute și obiective) pentru a nu se distorsiona și a crea o imagine care nu este de încredere din punct de vedere științific și empiric. **Metoda istorică** va elucida aspectele evolutive ale reglementărilor internaționale privind reformele efectuate la nivel de politici internaționale și naționale în domeniul educațional. Iar **metoda prospectivă** va facilita realizarea unui bilanț al tendințelor de dezvoltare și perfecționare a sistemului educațional național, promovarea modelului interdisciplinar de instruire și educație și plasarea acestuia la baza politicilor de tineret, propunerea diferitor forme de atingere a autosuficienței, de dezvoltare a personalității desăvârșite.

Astfel, aplicând metoda analitică, dar și cea istorică, am determinat că în 17 ianuarie, 2018, s-a realizat o comunicare către Parlamentul European privind Planul de acțiune pentru educația digitală, care se axează pe implementare și pe necesitatea de a stimula, de a sprijini și de a extinde utilizarea cu scop a practicilor digitale și inovatoare în domeniul educației. El se va baza pe o mare varietate de părți interesate din domeniul educației și formării, printre care companii, institute de cercetare, ONG-uri, pre.cum și din domeniul educației non-formale, acolo unde este cazul. Planul de acțiune are trei priorități:

1. O mai bună utilizare a tehnologiilor digitale în procesul de predare și de învățare;

2. Dezvoltarea competențelor și aptitudinilor digitale relevante pentru transformarea digitală;

3. Îmbunătățirea educației cu ajutorul unei analize mai bune a datelor și al unei viziuni prospective.

Apoi, în 23 mai, 2018, Consiliul a adoptat concluzii privind trecerea la o viziune a unui Spațiu european al educației, precizând importanța următoarelor aspecte [1]:

Tabelul 1. Repere privind evoluția Spațiului european al educației

Aspecte	Descriere
Erasmus+	• stimulează mobilitatea în scop educațional în Europa și în afara ei și contribuie în mod semnificativ la îmbunătățirea dezvoltării personale și a competențelor interculturale și la consolidarea identității europene; • sprijină cooperarea în întreaga UE între instituțiile de învățământ și formare de la toate nivelurile; • îmbunătățește competitivitatea UE și consolidează promovarea valorilor europene comune. • scopul reformei politice este de a consolida mecanismele și instrumentele puse în aplicare pentru a facilita mobilitatea în Europa, precum și coordonarea statelor membre ale Uniunii în domeniile educației, formării și tineretului. În acest sens, sunt organizate seminare naționale și transnaționale cu participarea tinerilor și factorilor de decizie politică, reprezentând oportunitatea participării și îmbogățirii dialogului structurat [3].
Competențele digitale și educația	• îmbunătățește învățarea și predarea în epoca digitală; • promovează dezvoltării competenței digitale, una dintre competențele fundamentale pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prin acordarea unei atenții deosebite Apelului la acțiune de la Sofia privind competențele digitale și educația și Comunicării Comisiei privind Planul de acțiune pentru educația digitală.

Învățământul superior	• sprijină apariția „universităților europene”, ce constau în rețele ascendente durabile care sunt favorabile incluziunii din punct de vedere geografic și social; • funcționează fără probleme peste granițe și care ar putea juca un rol emblematic în crearea unui Spațiu european al educației în ansamblu, contribuind la autonomizarea noilor generații de cetățeni europeni și la consolidarea competitivității internaționale a învățământului superior din Europa; • promovează faptul că „universitățile europene” au potențialul de a spori în mod semnificativ mobilitatea și de a promova înalta calitate și excelența în educație și cercetare, prin consolidarea legăturii dintre predare, cercetare și inovare și transferul de cunoștințe, prin demonstrarea beneficiilor învățării multilingve, prin recunoașterea calificărilor profesionale și prin elaborarea unor programe și proiecte comune de educație și cercetare.
Educația de calitate și asigurarea incluziunii	• subliniază necesitatea de a promova atractivitatea și importanța vocației de profesor și de personal didactic în general și de a sprijini perfecționarea continuă a acestora; • remarcă dificultățile cu care s-ar putea confrunta copiii și elevii atunci când se întorc în sistemul de educație din țara lor de origine după perioade petrecute în străinătate în cazul unei comunicări insuficiente între sistemele de educație naționale.

Recunoaşterea calificărilor	• consideră că recunoaşterea calificărilor de învăţământ superior şi de ciclu secundar de învăţământ, precum şi recunoaşterea rezultatelor perioadelor de studiu în străinătate reprezintă elemente structurale importante ale unui Spaţiu european al educaţiei, întrucât contribuie la mobilitatea neîngrădită a cursanţilor în întreaga Uniune; • accentuează importanţa cooperării dintre sistemele de educaţie şi de formare, dintre furnizorii de educaţie şi de formare şi alte părţi interesate pentru elaborarea şi punerea în aplicare a politicilor, precum şi pentru a contribui la consolidarea încrederii prin proceduri de asigurare a calităţii şi de evaluare îmbunătăţită.
Învăţarea limbilor	• subliniază că limbile joacă un rol esenţial în favorizarea înţelegerii şi a diversităţii, precum şi în promovarea valorilor europene, şi că sunt semnificative pentru dezvoltarea personală, mobilitate şi pentru participarea în societate şi inserţia profesională.

În 19 februarie, 2021, Consiliul a aprobat o rezoluţie privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educaţiei şi formării în perspectiva realizării şi dezvoltării în continuare a spaţiului european al educaţiei (2021-2030).

Iar în 5 aprilie, 2022, Consiliul Uniunii Europene a recomandat o cooperare transnaţională mai aprofundată şi mai eficace în sectorul învăţământului superior în întreaga Europă este esenţială pentru: sprijinirea valorilor, identităţii şi democraţiei Uniunii, consolidarea rezilienţei societăţii şi economiei Europei, construirea unui viitor durabil [1].

Toate discuţiile, concluziile, documentele strategice emise în acest sens, sunt orientate către creşterea calităţii în domeniul educaţional, în legătură cu abilităţile necesare de format tinerilor în secolul XXI.

Astfel, conform prognozelor realizate de *Forumului Economic Mondial*, pentru a face faţă provocărilor de pe piaţa muncii, e necesară

crearea contextelor variate pentru dezvoltarea unui șir de competențe necesare în lumea contemporană. Numite și competențe pentru secolul al XXI-lea, acestea vor fi solicitate în cadrul studiilor și al activității profesionale, indiferent de domeniul de formare [4, p.237]. În figura de mai jos (Figura 1) observăm 8 abilități-cheie, care odată fiind formate la tineri, ar putea contribui nemijlocit la integrarea eficientă în societatea contemporană și ar crea suficiente pârghii de amelorare a manipulărilor în masă a opiniei publice, de colaborare în realizarea unor proiecte de dezvoltare comunitară, fie că ne referim la mediul urban sau rural, în beneficierea diferitor servicii publice digitalizate și nu în ultimul rând la buna funcționare a structurilor din variate instituții sociale.

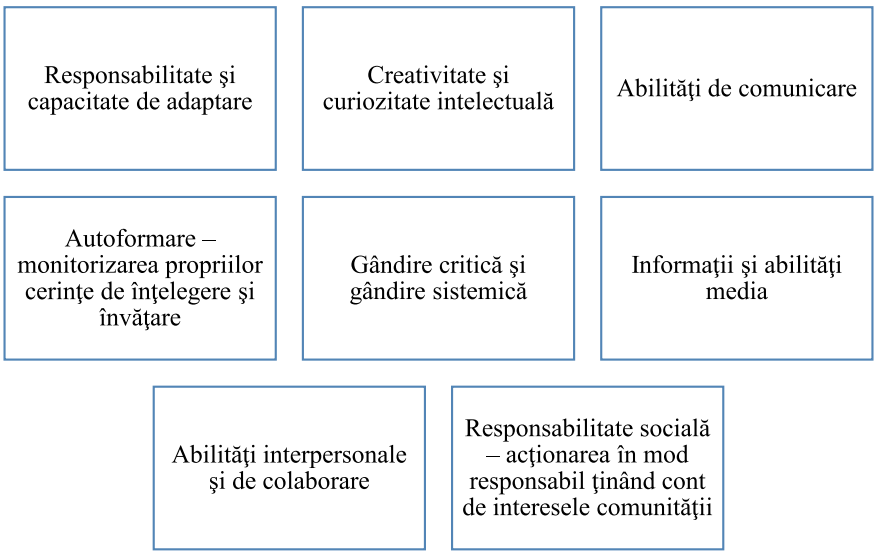

Figura 1. Competențele elevilor necesare în secolul al XXI-lea

În aceiași ordine de idei, putem menționa că competențele și abilitățile media sunt esențiale pentru a oferi fiecărui individ șansa egală de a prospera în viață, de a găsi un loc de muncă și de a fi un cetățean angajat. Deținerea de competențe și abilități digitale și asigurarea disponibilității infrastructurii și echipamentelor digitale au devenit cu

atât mai relevante de la izbucnirea pandemiei de COVID-19. Aceste aspecte sunt confirmate de datele statice, care stipulează:

- în medie, doi europeni din cinci (16 -74 de ani) încă nu au aceste competenţe;
- în 2018, femeile reprezentau doar 18% dintre studenţii la TIC.

Pentru îmbunătăţirea acestor aspecte, Comisia Europeană abordează aceste probleme prin iniţiativa sa de politică emblematică în acest domeniu – Planul de acţiune pentru educaţia digitală (2021-2027). În cadrul acestui plan, se creionează următoarele priorităţi:

Prioritatea 1: Încurajarea dezvoltării unui ecosistem de educaţie digitală de înaltă performanţă.

- Acţiunea 1: Dialogul strategic cu statele membre cu privire la factorii favorizanţi pentru o educaţie digitală reuşită.
- Acţiunea 2: Recomandarea Consiliului privind formele de învăţare mixtă pentru învăţământul primar şi secundar.
- Acţiunea 3: Cadrul european privind conţinutul educaţiei digitale.
- Acţiunea 4: Conectivitatea şi echipamentele digitale pentru educaţie.
- Acţiunea 5: Planuri de transformare digitală pentru instituţiile de educaţie şi formare.
- Acţiunea 6: Inteligenţa artificială şi utilizarea datelor în domeniul educaţiei şi formării.

Prioritatea 2: Dezvoltarea aptitudinilor şi competenţelor digitale relevante pentru transformarea digitală.

- Acţiunea 7: Orientările comune pentru profesori şi formatori pentru a încuraja alfabetizarea digitală şi pentru a combate dezinformarea prin educaţie şi formare.
- Acţiunea 8: Actualizarea Cadrului european al competenţelor digitale în vederea includerii competenţelor în domeniul inteligenţei artificiale şi al datelor.
- Acţiunea 9: Certificatul european de competenţe digitale (EDSC).
- Acţiunea 10: Recomandarea Consiliului privind îmbunătăţirea ofertei de cursuri de dezvoltare a competenţelor digitale în educaţie şi formare.
- Acţiunea 11: Colectarea datelor transnaţionale cu privire la competenţele digitale ale elevilor şi introducerea unui obiectiv UE privind competenţele digitale pentru elevi.

- Acţiunea 12: Stagiile „Oportunitatea digitală”.
- Acţiunea 13: Participarea femeilor în ştiinţe, tehnologie, inginerie şi matematică (STIM).
- Centrul pentru educaţie digitală [5].

Analizând aceste priorităţi, deducem accentul deosebit pe colaborarea dintre diverşi factori decizionale în vederea elaborării unor documente de politici privind gestionarea situaţiei curente, capacitării instituţiilor cu echipamente digitale, formarea cadrelor didactice în sensul alfabetizării digitale, organizarea stagiilor complexe de formare, dar şi înfiinţarea unui Centru pentru educaţie digitală. Toate aceste acţiuni se încadrează într-o abordarea sistemică şi ţintesc drept scop îmbunătăţirea situaţiei curente la nivel European, până în anul 2027.

Alte studii ce analizează comportamentele de învăţare în era digitală susţin că particularităţile profilului de învăţare al elevilor digitali se completează cu viteza crescută de realizare a sarcinilor, procesarea neliniară, implicarea simultană în realizarea mai multor sarcini, preferinţa pentru imagini şi învăţare în grupuri sociale, învăţare activă şi dorinţa de a obţine recompense imediate [6, p. 140].

Un alt reper promovat de Spaţiul European al Educaţiei, constituie mobilitatea academică sau internaţionalizarea învăţământului, evidenţiate prin programele Erasmus+.

Conform Ghidul programului Erasmus+ 2023, acţiunile-cheie pe care se bazează acesta, sunt:

- **Acţiune-cheie 1** – mobilitatea persoanelor, cu scopul de a spori performanţe în învăţare, de a dezvolta spiritul de iniţiativă, inserţia profesională, sensibilizare interculturală, participare mai activă în societate, ș.a.;
- **Acţiune-cheie 2** – cooperare între organizaţii şi instituţii, ce are menirea a facilita parteneriate pentru cooperare, excelenţă, inovare, evenimente sportive europene;
- **Acţiune-cheie 3** – sprijin pentru elaborarea de politici şi cooperare, prin lansarea programului „Tineretul european împreună”.

Aceste intervenţii conduc de la sine şi la susţinerea multilingvsmului individual şi nu doar, ce se defineşte pur functional ca şi „*abilitatea de a comunica în mai multe context lingvistice – indiferent de modul în care limbile în cauză au fost dobândite sau cât de bine sunt stăpânite*” [4, p. 237].

Drept avantaje ale multilingvismului, s-ar regăsi pentru mai mulți actanți implicați, precum:

- **pentru cetățeni:** noi perspective, pe plan personal și profesional;
- **pentru societate:** sensibilizare culturală, înțelegere reciprocă și coeziune socială;
- **pentru întreprinderi:** lucrătorii care posedă competențe lingvistice și interculturale reprezintă o resursă esențială pentru acestea, ajutându-le să reușească și să se dezvolte pe pieţele mondiale.

În concordanță cu Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, documentele strategice din domeniul educației, operaționalizează obiectivele strategice îndreptate spre același punct, cum ar fi cele asumate în cadrul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030". Așa cum se arată în acest document, „*dispunând de acest acord, Republica Moldova trebuie să asigure implementarea acestuia, inclusiv cu suportul pe care îl poate oferi Uniunea Europeană, și să ia în considerare bunele practici din țările membre UE, corelate cu experiența proprie*" [7].

În ultimii ani, în sistemul de învățământ s-au realizat și se realizează la etapa actuală mai multe proiecte pe diferite dimensiuni ale sistemului de învățământ (dezvoltarea infrastructurii, dezvoltarea învățământului profesional tehnic dual, dezvoltarea învățământului incluziv, asigurarea egalității de gen în educație etc.), finanțate de Banca Mondială, Uniunea Europeană, UNICEF, UNESCO, PGE, Guvernul României, Agenția Austriacă de Cooperare (ADA), Agenția Elveţiană de Cooperare și Dezvoltare (SDC), Ministerul Federal pentru Cooperare și Dezvoltare din Germania, UNFPA și de alte structuri internaționale. Un alt document strategic ce permite asigurarea continuității, coerenței și convergenței în realizarea acestor proiecte constituie Strategia de dezvoltare „Educația 2030".

Strategia de dezvoltare „Educația 2030" a fost elaborată în conformitate cu următoarele documente: Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030", Planul de acțiuni al Guvernului Republicii Moldova pentru anii 2021-2022, Obiectivele Dezvoltării Durabile „Educația 2030" ale ONU, Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, Competențele-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți (Bruxelles, 2018), Obiectivele de dezvoltare ale mileniului

(ODM), Declarația de la Incheon (2015); Carta Consiliului Europei cu privire la Educația pentru Cetățenie Democratică și Educația pentru Drepturile Omului.

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, în parteneriat cu Consiliul Europei, a elaborat o serie de politici și mecanisme în vederea fortificării rolului educației în dezvoltarea unei culturi a democrației și a drepturilor omului, precum Cadrul de referință al competențelor pentru Cultură, Democrație, recunoscând pregătirea pentru cetățenia democratică drept unul dintre obiectivele principale ale sistemului de învățământ.

Cu toate acestea, în sistemul de învățământ persistă și un șir de probleme cu diferit grad de complexitate, generate de mai mulți factori interni și externi. Potrivit studiului situației din sector, în baza căruia a fost elaborată Strategia „Educația 2030", s-au creionat mari provocări în privința dezvoltării sistemului de educație, formare și cercetare științifică din Republica Moldova și anume programele de studii care nu satisfac deplin cerințele pieței muncii; declinul accentuat al populației școlare, însoțit de amplificarea problemelor privind accesul la educație; schimbările climatice, pandemia COVID-19, conflictul militar din Ucraina, crizele economice, energetice, demografice creează blocaje în dezvoltarea sistemului de educație și generează necesitatea unei noi viziuni asupra educației și, în primul rând, cu referire la formarea competențelor de reziliență la copii, elevi, tineri, dar și adulți; deficit general de cadre didactice și manageriale calificate, bine pregătite și motivate; management educațional mai puțin eficient la nivel de sistem și subsistem privind: proiectarea strategică, comunicarea organizațională, gestionarea rețelei instituțiilor de învățământ de toate nivelurile, luarea deciziilor, dezvoltarea capacităților instituționale și de sistem, ș.a. [7].

O parte din dificultățile stipulate se regăsesc în obiectivele strategice ale Spațiului European al Educației, ceea ce justifică necesitatea și actualitatea studierii specificului acestuia și adaptării sistemului educațional din Republica Moldova la standardele, principiile promovate de Uniunea Europeană. Totodată, se creează contextul propice, pentru beneficierea tinerilor din Republica Moldova de diverse oportunități pentru dezvoltarea personală, socio-educativă și profesională, după cum urmează:

- Acces la centre de resurse şi birouri de informare, platforme şi reţele de cunoştinţe: Centre de resurse SALTO, reţeaua Eurodesk, instrument de căutare a partenerilor – Otlas, Portalul european pentru tineret, reţeaua Eurydice, ş.a.);
- Toolkit, un instrument destinat integrării Sistemului european de credite pentru educaţie şi formare profesională în programele de mobilitate noi sau existente;
- Filiere educative diferenţiate, cum ar fi instruirea profesională prin parteneriate cu întreprinderile, care prin îmbinarea lucrului în întreprindere şi a formării teoretice (Iniţiativa „Învăţarea la locul de muncă în Europa");
- Dezvoltarea competenţelor-cheie, ceea ce conduce la împlinirea personală, dezvoltarea unui stil de viaţă sănătos şi durabil, inserţia profesională, cetăţenia activă şi incluziunea socială.

Concluzii şi recomandări. Întru promovarea valorilor europene, precum democraţia, cooperarea, calitatea educaţiei la diverse niveluri de învăţământ, Consiliul European a promovat crearea unui Spaţiu european al educaţiei. Rolul acestuia constă în susţinerea continuităţii învăţării pe tot parcursul vieţii, de la educaţia şi îngrijirea copiilor preşcolari, continuând cu educaţia şcolară şi educaţia şi formarea profesională, până la învăţământul superior şi la educaţia adulţilor. Astfel, acest spaţiu are rolul de a promova şi încuraja mobilitatea, cooperarea în materie de educaţie şi formare şi sprijinirea statelor membre în creşterea eficienţei sistemelor acestora de învăţământ. Sistemului de învăţământ din Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări, convergente cu obiectivele strategice ale Spaţiului european al Educaţiei. Astfel, eficienţa ar putea fi asigurată în cazul în care că iniţiativele incluse în conceptul şi acţiunile viitoare care urmează să fie propuse şi efectuate ca parte a unui Spaţiu european al educaţiei, prin asigurarea complementarităţii şi coerenţei în ceea ce priveşte sistemele naţionale de educaţie şi formare şi ar include toate nivelurile şi tipurile de educaţie şi formare, inclusiv educaţia adulţilor şi educaţia şi formarea profesională.

Referințe bibliografice:

1. Consiliului UE și al Consiliului European, © Uniunea Europeană, 2023 [citat 28.04.23] Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/education-area/
2. Coorpacademy, World Economic Forum: The Top 10 Skills You'll Need for the Future of Work, coorpacademy.com, 2018. Pe: https://www.coorpacademy.com/en/blog/learning-innovation-en/world-economic-forum-the-soft-skills-to-prepare-employees-for-the-future-of-work/ (accesat la 25.03.2023)
3. Cornea S. (Coordonator). Materialele conferinței „Perspectivele și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației". Vol. VII, Partea 2, Cahul: USC, 2020, 471 p. ISBN: 978-9975-88-060-2
4. Goudenhooft G., Brihan A.-C. Europa socială în 100 de termeni. Incursiune în cultura social și instituțională a Spațiului European. ISBN 978-606-749-340-5 .
5. Planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027). Disponibil pe: https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/digital-education/action-plan (accesat la 30.04.23)
6. Prensky M. Digital Game-Based Learning. New York, McGraw-Hill, 2001. Apud Ceobanu C., Cucoș C. ș.a. Educația digitală. Iași: Polirom, 2020.
7. Strategia de dezvoltare „EDUCAȚIA 2030", Chișinău, 2022, 45 p.